

Başvuru Numarası : 2021/ 1229
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.5.2022/10
Karar Numarası : 2022/272
Başvuran : B.S
Başvuran Vekili : --
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Bandırma 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın görüş hakkından yararlandırılmadığından bahisle kendisi ve ailesinin mağdur edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, 17.12.2021 tarih ve 1229 sayılı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde; “Görüş gününün kendisine 13.12.2021 tarihi olarak bildirildiğini ancak 08.12.2021 tarihinde hastaneye götürüldüğü için hastane dönüşü karantina koğuşuna alındığını, ailesinin yaşlı olduğunu ve uzaktan geldiğini ancak durumu ailesine haber veremediğini, Kurum idari personelinin ve sorumlu başmemurun gelen ziyaretçilerin kapıda bırakılmayacağını ve kimsenin mağdur edilmeyeceğini belirttikleri halde ailesinin ziyaret günü içeri alınmadığını, temaslı olan hükümlülerin bile görüşe çıkarıldığını ve mağdur edilmediğine tanık olduğunu, bu anlamda mahpuslar arasında ayırım yapıldığını, keyfi bir uygulamanın söz konusu olduğunu” iddia etmekte ve gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Bandırma 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından 31.12.2021 tarihli ve E.73876116-2020/253-2021/55565 sayılı yazı ile iletilen yazılı görüşte ise özetle; başvuranın 08.12.2021 tarihinde ... muayene için gittiği ve hastane dönüşünde Covid-19 tedbirleri kapsamında C-7 odasına alındığı, hastaneye gitmeden önce kalmış olduğu odasının açık görüş gününün 13.12.2021 olduğu, hastane dönüşü alındığı odanın açık görüş gününün ise 20.12.2021 olduğu, 13.12.2021 tarihinde ziyarete gelen yakınlarına yeni görüş günü ve saatinin söylendiği, başvuranın yakınları ile 20.12.2021 tarihinde görüşüldüğü belirtilmiştir.

4. Başvurana 25.01.2022 tarihli ve E-16949670-804.01-7086 sayılı yazımızın ekinde Bandırma 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün konuya ilişkin cevabi yazısı ve ilişkiindeki Aralık ayı için koğuşların açık görüş gün ve saatleri tablosu ile Aralık ayı açık görüş raporu gönderilmiş ve bunlar hakkındaki görüşlerini yazılı olarak sunması istenmiş; ancak başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarih ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği” hükme bağlanmıştır.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, “İnceleme ve araştırmaya

geçilmeden önce ön inceleme tabi tutulması” gerekmektedir.

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesine göre; “Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenabilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın bütün iddiaları ceza infaz kurumu idaresinin yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Başvuranın ilk iddiası; hastaneye gittiği için hastane dönüşü koşusunun değiştiğinden ve yeni koşusunun görüş gününden ailesini haberdar edemediği, Kurumun görüş gününde gelen ailesini içeri almadığı ve kendisi ile görüştürmediği, ailesinin yaşlı olduğu ve uzun yoldan geldiği için kendisi ve ailesinin mağduriyet yaşadığı şeklindedir.

11. Muhatap Kurumun yazılı görüşünde; başvuranın hastane öncesinde görüş günü 13.12.2021 olan ... Blok ... Nolu koğuştta kaldığı, ancak Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün “Ceza İnfaz Kurumları ve Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinde Koronavirüs Salgını Kapsamında Alınacak Tedbirler” konulu yazısında 14 günlük karantina süresi öngörüldüğünden Kurumdan dışarıya çıkan hükümlü ve tutukluların Kuruma tekrar dönmesi haline 14 gün için karantina koşullarına verilmesi gerektiği, bu sebeple başvuranın görüş günü 20.12.2021 olan ... Blok ... Nolu karantina koğuşuna alındığı, nitekim yeni koğuşunun görüş günü olan 20.12.2021 tarihinde de ailesiyle görüşmesinin sağlandığı belirtilmiştir.

12. Muhatap Kurumun görüş yazısının ekinde yer alan “Aralık Ayı Açık Görüş Gün ve Saatleri” konulu çizelge incelenmiş ve çizelgede ... koğuşunun görüş gününün 13.12.2021 olduğu, ... koğuşunun görüş gününün de 20.12.2021 olduğu görülmüştür.

13. Muhatap Kurumun görüş yazısının bir diğer eki olan B.S’nin 01.12.2021-31.12.2021 tarihleri arasındaki görüş raporu incelenmiş ve başvuranın 20.12.2021 tarihinde annesi ve babası ile saat 11:20-11:50 arasında açık görüş gerçekleştirdiği görülmüştür.

14. Başvuranın hastane dönüşü koğuşunun değişmesi ve yeni koğuşunun görüş gününden ailesini haberdar edemediği iddiasına ilişkin olarak; karantina koğuşuna alındığı 08.12.2021 tarihinden ailesinin görüş için geldiği 13.12.2021 tarihine kadar olan 5 günlük süre zarfında Kurum idaresine bir dilekçe yazarak, ailesine yeni görüş gününün haber verilmesini talep edebileceği halde böyle bir talepte bulunmadığı görülmüştür. Nitekim başvuran, başvurusunda da böyle bir dilekçe yazdığını iddia etmemiştir. Mahpusların bu şekilde somut ve müstakil bir talebi olmaksızın Kurum idaresinin her bir mahpusun ailesini arayarak görüş gününün değiştiğini bildirmesini beklemenin hayatın olağan akışına uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

15. 17.6.2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in 7’nci maddesinde kapalı görüş ve 13’üncü maddesinde de açık görüş usulü düzenlenmiştir. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 27.11.2021 tarihli “Ceza İnfaz Kurumlarında Aralık Ayı Görüş İzni” konulu yazısında açık görüş izni şu şekilde yer almaktadır: “Kapalı ve açık ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara, Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’te belirlenen kurallar ile Sağlık Bakanlığının 26.11.2021 tarihli ve 13588366-149-1637 sayılı tavsiye kararları doğrultusunda; 1-31 Aralık 2021 tarihleri arasında anılan Yönetmelik’in 9’uncu ve 14’üncü maddesinde belirtilen iki yakını ve 18 yaşını doldurmamış çocukları ile iki kez kapalı ve bir kez açık görüş yaptırılması, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından hükümlü olanlara ise anılan Yönetmelik’in 11’inci ve 12’inci maddesi uyarınca bir kez kapalı ve bir kez açık görüş yaptırılması... uygun görülmüştür.”

16. Aynı Yönetmelik’in “Açık Görüş” başlıklı ikinci bölümünün “Ziyaret edebilecek kişiler” başlıklı 14’üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre; “Ziyaret günleri ve saatleri ile bir hükümlü ve tutuklunun görüşebileceği ziyaretçi sayısı, kurumun fiziki yapısı ve kapasitesi dikkate alınarak, ceza infaz kurumu tarafından

belirlenir.” Bu kapsamda ceza infaz kurumlarının açık görüşün kaç kere yapılacağı hususunda mevzuat ve Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün yazılarının gereğini yerine getirmek durumunda olduğu, ancak koşulların açık görüş gün ve saatlerine karar vermenin ilgili ceza infaz kurumunun yetki alanında olduğu görülmektedir. Bu kapsamda muhatap ceza infaz kurumunun ... koşusunun görüş gününü 13.12.2021 olarak ve ... koşusunun görüş gününü de 20.12.2021 olarak belirleme yetkisi mevcuttur.

17. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün konuya ilişkin 18.06.2021 tarihli “COVID-19 Pandemi Sürecinde Tedbirler” konulu yazısında yer alan tedbirlerden birisi şu şekildedir: “Başka bir hastalık nedeniyle hastanelere sevk edilen tutuklu ve hükümlüler, ceza infaz kurumuna döndüklerinde 14 günlük izolasyona tabi tutulduktan sonra PCR testi yapılarak negatif çıkması halinde koşullara alınmalıdır.”

18. Somut durumda, küresel anlamda etki gösteren korona virüs salgını nedeniyle ve Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 18.06.2021 tarihli “COVID-19 Pandemi Sürecinde Tedbirler” konulu yazısı doğrultusunda başvuranın hastane dönüşünde karantina koşullarına alınması ceza infaz kurumu bakımından ilgili tarihlerde zorunlu bir uygulamadır. Muhatap Kurum tarafından başvuran ilgili karantina koşullarına alındıktan sonra karantina koşullarının kurallarına ve görüş gününe tabi tutulmuştur.

19. Hükümlü veya tutuklular (mahkûmlar), Anayasa'nın 19'uncu maddesi kapsamında hukuka uygun olarak “bir mahkûmiyet kararına bağlı olarak tutma” olarak değerlendirilebilecek kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı dışında (bkz. *Anayasa Mahkemesi [AYM], İbrahim Uysal, B.No: 2014/1711, 23/7/2014, §§ 29-33*) Anayasa'nın ve Sözleşme'nin ortak alanı kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına genel olarak sahiptirler (*Aynı yönde benzer bir karar için bkz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi[AİHM], Hirst/Birleşik Krallık (No. 2), B.No. 74025/01, 6/10/2005, § 69*). Bununla birlikte cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz sonucu olarak suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda sahip oldukları haklar sınırlanabilir (*Aynı yönde benzer bir karar için bkz. AİHM Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık, B.No. 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983, §§ 99-105*).

20. AYM'ye göre; “Tutuklu ve hükümlülerin temel hak ve hürriyetlere genel olarak sahip olmaları, bu hakların tutuklu ve hükümlüler için ceza infaz kurumu dışındaki bireyler kadar güvence altına alındığı anlamında da değerlendirilmemelidir. Ceza infaz kurumlarının işlevi ve amacı kapsamında tutuklu ve hükümlülerin hakları ceza infaz kurumuna girmekle zaten sınırlanmıştır.” (*AYM, Mehmet Reşit Arslan ve diğerleri, 2013/583, 10/12/2014, § 73*).

21. AYM, başvuranın şikâyet ettiği tutulma koşulları ve süresi bakımından diğer tutuklu/hükümlülerden farklı olarak ruhsal açıdan daha ağır etkilendiğine ve uygulamanın asgari eşik seviyesine ulaştığına ilişkin somut bir veriye ulaşılması gerektiğini belirtmektedir (*AYM, Ertuğrul Ayar, B. No: 2016/71478, 24/6/2020, §32*).

22. Buradaki müdahale ile hak arasında makul bir denge kurma konusunun, öncelikle kamu gücünü kullanan makamlara ait olduğunun belirtilmesi gerekmektedir. Bu konuda devletin bir takdir yetkisi olduğu açıktır. Bu takdir yetkisinin genişliği birçok unsura, özellikle de söz konusu faaliyetin niteliğine ve sınırlamaların amacına bağlı olarak değişmektedir (*Benzer durumlarda ceza infaz kurumu yetkililerinin takdir payına ilişkin değerlendirmeler için bkz. AYM Özkan Kart, B. No: 2013/1821, 5/11/2014, § 51; Ahmet Temiz (6), B. No: 2014/10213, 1/2/2017, § 41*).

23. Somut olayın özel koşulları, alınan tedbirin niteliği ve süresi, amacı ve söz konusu kişi üzerindeki etkisi birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın hastane dönüşü karantina koşullarına alınması ve görüş gününün bulunduğu koşullara göre belirlenmesi şeklindeki uygulamanın gerekli ve ölçülü olduğu, başvuranın ailesi ile görüş yapamadığı 13.12.2021 tarihinden bir hafta sonra ailesi ile görüşme yapabildiği, somut olayın asgari ağırlık eşikliğini aşan bir kötü muamele olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ve bu sebeple ceza infaz kurumu tarafından 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

24. Başvuranın bir diğer iddiası da; temaslı olan mahpusların bile görüş hakkından yararlandırıldığı ancak kendisinin yararlandırılmadığından bahisle mahpuslar arasında ayırım yapıldığı, Kurumda keyfi uygulamalar olduğu şeklindedir.

25. AİHM, bir iddianın kanıtlanması hususunda yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımların ve aynı derecede çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasını aramıştır (*İrlanda-Birleşik Krallık, B. No: 5310/71, 20.03.2018, §161*). Söz konusu iddianın başvuran tarafından somutlaştırılmadığı,

hangi mahpusların kendisinin yararlandırılmadığı görüş hakkından yararlandırılarak ayırım yapıldığını başvurusunda belirtmediği görülmüştür. Bu kapsamda iddianın açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmiştir.

26. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; *"Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."* Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvuranın görüş hakkından yararlandırma hususunda mahpuslar arasında ayırım yapıldığı ve Kurumda keyfi uygulamalar olduğu yönündeki iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle "kabul edilemez" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 11.05.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye